

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Responsa De Ivre Canonico Præsertim Novissimo

Zype, Frans van den
Antverpiæ, M. DC. XLV.

Resp. XII. De congregationibus regularium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73071)

RESPONSVM XII.

De congregationibus regularium.

Congregationes regularium in singulis regnis, prouincijue institui, ac singulis triennijs Capitalia generalia celebrari, pridem decretum est. *c. in singulis cum seqq. X. de stat. monach.* resumpit illud Concilium *Trid. de regular. f. 25. c. 8.* sed interest, quod d. c. in singulis, cum raræ adhuc essent exemptiones, maximè loquatur in non exemptis: atque eapropter eiusmodi congregationes institui iussit *saluo iure diocesano pontificum*, tamen non excludat exemptos: & in *c. ea que seqq.* diserta fit distinctio inter exemptos, & non exemptos. ita ut secundum duas illas decretales utrosque indistinctè in eandem congregationem conuenire oporteret: *ad quod*, inquit d. c. in singulis, *uniuersi conueniant.* Concilium autem *Trid.* dumtaxat cogit congregationes instituere illa monasteria, quæ non habent Capitula, & visitatores generales; sed immediatè subfunt Sedi Apostolicæ: neque tamen excludit non exemptos: quin potius includit, dum has congregationes mandat fieri iuxta formam d. c. in singulis: quæ potius innouatio est; adeoque non exemptorum etiam inclusio. & sanè differentia ratio non est exigua ut hi cogantur, non illi; cum tales exempti neminem, non exempti Episcopum habeant inspectorem. eoque d. c. 8. non obseruantes illud decretum, pro omni poena subijcit Ordinarijs, prout *c. 9. ibid.* monasteria talia monialium simpliciter subijcit. Igitur possunt congregationes exemptorum & non exemptorum fieri priori iure, quod Concilium non mutat. neque porro eo sine Pontificis exemptiones concedunt, ut dissol-

O 3 uatur

Substantiam voti paupertatis ea formula non oppugnat: neque quod monialis administrat quoddam redditus vitalitios, seu peculium, ex quo uiuat. dummodò non animo habenda proprietatis, sed administrationis dumtaxat, à Superioribus permittæ, id fiat. quod ne quidem hodiè aduersari Concilio *Trid.* tenet Nauarrus, & alij omnino multi, quos citat Barbof in *Collect. DD. ad Conc. Trid. f. 25. de regular. c. 2. n. 2. & seqq. & n. 14.* Et quamuis regulariter dicamus id à mente Concilij recedere, tamen casus tantæ necessitatis meritò dicitur non pati communem legem, sed causam reducere ad naturalem æquitatem. Quinimò mens Concilij *d. loc. c. 2. sub fin. in verb. nihil etiam, quod sit necessarium, eis denegatur*, satis videtur facere, ut huiusmodi conditionalem dispositionem legitimam dicamus. cum illa conditione eueniente, iam ibi disciplina regularis, & dispensatio cœnobitica seruari nequiret, eoque necessarium foret singulis dispersis administratione concedere, quemadmodum olim etiam, qui votum religionis emiserant, permitti etiam fuerunt in parentum, ac alij adibus sibi uiuere, & peculium habere, sine offensa voti paupertatis. *c. de viduis & puellis. & ibi gloss. in v. proprijs. c. mulieres. & ibi gloss. in v. domibus. 27. q. 1. c. insinuant. & qui cleric. vel uolentes.*

Sed neque contrariatur dispositioni istiusmodi conditionali fideicommissaria hinc substitutio. quippe quæ sicut per ingressum religionis de iure cessat: *Novell. 123. §. sed & hoc present.* sic neque edicta patria, quæ immobilium tantum acquisitiones per manus mortuas, non huiusmodi casum respiciunt, aduersantur. & quamuis videatur aliquibus dicta Nouella à praxi nostra non esse recepta, tamen alimenta ad vitam, redditus, aut fructus non possunt uideri in eandem causam cadere.

vi dispertit sibi religio admittent, cum antiquo & moderno iure conuenit.

An folijs exemptis competant?

uatur minuatúre disciplina, & per alas ab alijs secerantur in his que communia sunt religioni. Sic Benedictus Papa an. 1337. Capitula huiusmodi esse voluit pro exemptis simul ac non exemptis. & Pius II. an. 1458. Bursfeldensem Congregationem olim reformatissimam, & quæ utrosque complectebatur, laudauit, atque confirmauit.

Instituta tamen hæc est congregatio talium exemptorum dumtaxat; quæ seu ex non recto d. c. 8. intellectu (vt & alibi accidit *Chopin. de sac. polit. l. 2. c. 7. n. 13. Monfl. l. 2. c. 2. n. 7.*) seu aliàs, quosdam non exemptos in illam venire postulantes reiecit: quendam autem Prælatum de exemptione cum Ordinario litigantem admisit: adiecta tamen conditione, si exemptum se doceret. Is annis nunc viginti in ea fuit possessione, vt ad omnia Capitula fuerit receptus, & cum sapius eadem quæstio recoleretur, tandem à Capitulo generali impositum est silentium promotori congregationis: denique ipse in præsidem, ac visitatorem est electus, non obstante quorundam protestatione contrariâ (quæ ius non tribuit, etsi conseruet, *c. fin. X. de appell.*) & appellatione (quæ aduersus constitutiones regulares non iuuat. *d. c. in singulis. c. quia nos. X. de appell. vbi gl. & DD.*) Opponitur autem incapacitas ex defectu exemptionis: at verò nulla est incapacitas inducta à iure; vel Concilio Tridentino, non à iure, quia d. duæ decretales non admittunt tantum; sed pro vsu illorum temporum loquuntur potissimum de non exemptis: non à Concilio Trid. quia d. c. 8. nullatenus d. decretalibus derogat; sed potius innouat, vt mox dictum est, & causa differentia reddita: neque porro iuris derogatio intelligitur fieri, nisi disertè exprimat. *l. sanctimus. C. de testam.*

Quod verò spectat ad intentio-

nem, & fortè expressam conditionem instituta d. congregationis vt in eam non nisi exempti recipiantur; isti iam derogatum est contrario Congregationis decreto; quo desuper impositum est promotori Congreg. silentium, potest autem à priori decreto discedi, si ad publicam utilitatem spectat rescissio. *l. 7. D. de decre. ab Ordine faciend.* quin & ipsa electione in præsidem, & missione in visitationem videtur recessum à conditionibus antea apposis. vt decisum est in matrimonio carnali, per illius consummationem recessum intelligi à conditionibus contrahenti apposis. deniq; qui aliquem non ignarus conditionis eius, assumit in iudicem; intelligitur super requisita alioquin qualitate dispensare; seu à iure suo recedere. *l. 57. D. de re iud.*

Vt sanè nihil ei deinceps ex eo capite obijci possit, quinimo mota quamuis quæstione super capacitate, remanere debet in possessione quasi membri d. Congregationis: & nunc in præsidem, visitatoremque assumptus, officium exequi; ac recipi debet. quamuis potestea proprietatis iuris euinceretur, & membrum iure declararetur esse non potuisse. *arg. c. 19. d. de her. patronat.*

Neque verò visitatis patrocina- tur protestatio contraria, seu appellatio; vt diximus, quin & eam pro friuola in causa visitationis habendam expressè decreuit Concilium Trid. *f. 13. c. 1. in fin. c. 1. & in causa Congregationis bibendiæ, cum ea præordinetur ad visitationes, morum reformationem, & correctionem excessuum. Conc. Trid. f. 24. c. 2. in prim. in quibus appellatio cessat. d. c. 1. c. 10. f. 24. quod cap. 1. etsi vt & c. 10. f. 24. tantum videatur loqui in Episcopis eorumque vicarijs, vt in inferioribus non obtineat: citati à Barb. in Collect. DD. ad Conc. Trid. ad d. l. 1. n. 8. tamen generalitè loquitur f. 22. c. 1.*

2.
Nō exempti
non sunt
incapaces
congrega-
tionum, &
in eis offi-
ciorum.

22. c. 1. vt merito obtinere debeat in habentibus iurisdictione quasi Episcopalem. qualis tribuitur alijs Capitulis, Præsidibus, & visitatoribus generalibus Ordinum: cum & hæc ipsa à d. c. 8. Congregationibus tribuatur. de quorum Capitulorum generalium aliorumque auctoritate vide latè Mirand. Man. Præl. t. 2. g. 6. 7. art. 1. & multis seqq. præter ius commune in d. c. 10. c. reprehensib. X. de app. c. ad nostram eod. c. irrefragabili x. de off. Ord. diximus in Conf. can. de accus. consl.

Sed & in d. c. singulis & seqq. non plena attribuitur præsidibus, & visitatoribus electis, auctoritas, vt in Concilio Tridentino d. c. 8. §. ipsis autem congregationibus constitutis illarum generalia capitula, & ab illis electi præsidēs, vel visitatores eandem habeant auctoritatem in sue congregationis monasteria, ac regulares in eis commorantes, quam aly præsidēs, ac visitatores in ceteris habent ordinibus &c. iure ergo magistratus sui habent iurisdictionem à Concilio attributam: eoque in numero Ordinariorum iudicum sunt censendi. vt non videantur habere perplexam, intricatamque iurisdictionem; minisque facillè recusari possint, vt commissarij, seu extra ordinem delegati: dummodo à Capitulo generali sint ritè electi.

Enimvero non tantum ad crimina & excessus corrigendos, sed maxime illæ Congregationes instituntur, vt in illis diligens, inquit d. c. in singulis, habeatur tractatus de reformatione Ordinis, & obseruantia regulari, & quod statutum fuerit, inuiolabili: et obseruetur: omni excusatione, contradictione, & appellatione remotis: & d. c. 8. teneantur, inquit, sue Congregationis monasteria frequenter visitare, & illorum reformationi incumbere, & ea obseruare, que in sacris canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta. adeoque s. 22. c. 1. alijsque supra, ac infra citatis.

Quare ad præsidem, visitatoremque spectat inspicere habi-

tum, cucullam, tonsuram regularium. *essentim*, vt inquit Concilium Trid. s. 14. c. 6. *habitus non facit monachum; oportet tamen clericos vestes proprio congruentes Ordini semper de ferre; vt per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant.* & s. 23. c. 6. habitus & tonsuræ conuenientis delationem exigit: vt & omnem honestatem s. 22. c. 1. & denique omnem monasticæ vitæ disciplinam restitui cupit: de regular. c. 21. sed imprimis c. 1. *ibid.* religiosos, ad primæuum institutum, & ad regulæ, quam professi sunt, præscriptam vitam instituire; & superiores in Capitulis, & visitationibus curare, vt ab eo non recedatur.

Ideoque rectè inquisitum est à Præsidente, Visitatoreue in cucullæ, habitus, & tonsuræ formam; & in titulo reformationis, mutationem: & an grata nouitas dumtaxat, & nomen reformationis; an magis res ipsa sit: aurumne an aurichalcum; an assumpta forma ad primæuum Regulæ institutum, præscriptæue pertineat? an salua fratum charitate, an sine scandalo (nam & hoc in reformatione abesse cupit d. c. in singulis, & illa semper prima parte, habet) mutatio fiat. nam & morborum leniorum curam suspendere medicos interdum oportet; si vrgeant grauiorē, aut morbo medicina grauior sit futura. adeoque Visitatori actionum suarum rationem dare debent tam Prælatus, quam regulares, nam ad vtrosque Præsidis Visitatorisque cura extenditur. d. c. in singulis, cum seq. d. c. 8. in v. in sua congregationis monasteria, ac regulares in eis commorantes.

Prohibere ergo non potest Prælatus suis religionis ne coram Præsidente ritè electo compareant; sed & in ipsos contumaces præses potest animaduertere. d. c. ea. X. de stat. mon. vers. ipsi autem Visitatores monachos, quos contumaces inuenerint, & rebelles,

cucullæ, tonsuræ

10. An vera an obtexta reformatio sit.

11. An omittenda ob scandalum, aut fraternæ charitatis iacturam?

Prælato, an Visitatori obediendum sit?

5. Competit ei vt alijs iurisdictione quali Episcopalis.

6. Tributa à Concilio Trid.

7. Eoque ordinaria, nec perplexa.

8. Visitatori incumbit cura reformationis, regularis obseruantie &c.

9. Eoque & habitus,

iuxta modum culpe vice nostra, regulari censura, percellant: absque personarum delicto: non parcentes rebellibus ob suam pertinaciam, vel potentiam amicorum: quin ovem morbidam eijciant ab ovili. ne inficiat oves sanas. adeoque religiosi iubentē præsidente, vetante prælato, maiori potestati debent obedire. c. que contra. dist. 8. c. qui resistit. 11. q. 3. nisi fortē rationabiliter controuersa fuerit illius iurisdicatio. nam cum huius certa sit autoritas, certum obedientia ex voto debitum, facit ea certitudo vt potius huic, quam illi obedientia exhibeatur. qua tamen in controuersia, sepositis iuris apicibus, multum deferendum est possessioni: in qua si pridem fuerit superior potestas, illi præ inferiori obediendum est: donec aliud causā cognita sit statutum.

Quare, si quid emerferit quod non possit concordi deliberatione in ipso Capitulo expediri, iussit d. c. in singulis §. si vero. id ad iudicium Sedis Apostolicæ sine scandalo referri. quæ interim dum consultitur, nihil est innouandum. concordia, inquit: sicut pauld antē dixerat, quod à quatuor præsidentibus in inchoatione congregationis concorditer esset statutum, obseruaretur sine vlla contradictione. quod ipsum etiam in principijs Congregationum seruari voluit Concil. Trid. d. c. 8. dum formam d. c. in singulis iubet seruari in inchoandis congregationibus. sed & pergit ulterius Concilium in §. ipsis autem congregationibus constitutis. mandatque vt illarum generalia Capitula eandem habeant auctoritatem, quam aliorum Ordinum: ideoque non iam concordia deinceps resolutione opus est; nec vnus, paucorumue contradictio remorari potest deliberationem, & executionem: sed quod maior pars statuerit, vires integras habet. secundum constitutiones aliorum Ordinum. ita vt & quod in illis decisum fuerit, cenferi amplius non debeat ad dif-

ficultatem spectare; ob quam recursu Romano opus sit.

Sic tamen vt capitula, præsidentes, visitatoresque maneat intra limites reformationis, & visitationis respectu. nam illos si excesserint, non eis suffragabitur priuilegium d. c. in singulis. excusationem, & appellationem reiiciens, aliorum similibus canonum. Terminatio reformationis autem & visitationis etiā temporalium administrationem complectuntur. d. c. in singulis. rem in fin. id. c. ea seq. in princ. in v. item in spiritualibus quam temporalibus. & vers. si autem dilapidator. d. c. 8. de reg. Conc. Trid. c. 8. f. 21. vt magno abusu à Curia Parisiensi, quod abusus ergo prouocatum erat, irritata sint decreta quoad monachos prouentus recte administrandos, à simili congregatione edita. vt refert Chopin. d. c. 7.

Sed & quæritur cum vniuersi abbates, & priores abbate non habentes, vocari debeant. d. c. in singulis. quid si vel Sedes quorundam vacant, vel hostilitate venire impediatur, vel contumacia ab sint, & qui comparent nonificent duas tertias, an ij Capitulum celebrare, præsidentem eligere, visitatorem committere, cetera congregationis munera exequi possint? remittenda est vtique questio ad constitutiones aliorum Ordinum, præsertim Cisterciensis d. c. in singulis in princ. super auctoritate concessa Capitulis, Præsidentibus, visitatoribus decernentibus. d. §. ipsis vero congregationibus constitutis. de quo videndi DD. in d. l. 3. d. de decret. ab ord. faciend. & alibi passim. sed & ipsæ constitutiones aliorum Ordinum inspiciendæ, ac canones in Capitulis prouincialibus, & generalibus desuper statuentes.

14. Seu quod à maiori & saniori parte decretum.